

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 78.739/16
van 4 maart 2026

avis 78.739/16
du 4 mars 2026

over

sur

een voorontwerp van wet 'tot
wijziging van de wet van
20 juli 1991 houdende sociale
en diverse bepalingen'

un avant-projet de loi
'modifiant la loi du
20 juillet 1991 portant des
dispositions sociales et
diverses'

Op 23 december 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Sociale Zaken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet ‘tot wijziging van de wet van 20 juli 1991 houdende sociale en diverse bepalingen’.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 26 februari 2026. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, kamervoorzitter, Toon MOONEN en Annelies D’ESPALLIER, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Benjamin MEEUSEN, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Toon MOONEN, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 maart 2026.

*

Le 23 décembre 2025, le Conseil d’État, section de législation, a été invité par le Ministre des Affaires sociales à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi ‘modifiant la loi du 20 juillet 1991 portant des dispositions sociales et diverses’.

L’avant-projet a été examiné par la seizième chambre le 26 février 2026. La chambre était composée de Wouter PAS, président de chambre, Toon MOONEN et Annelies D’ESPALLIER, conseillers d’État, Johan PUT, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Benjamin MEEUSEN, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l’avis a été vérifiée sous le contrôle de Toon MOONEN, conseiller d’État.

L’avis, dont le texte suit, a été donné le 4 mars 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt tot wijziging van de wet van 20 juli 1991 ‘houdende sociale en diverse bepalingen’. Naast een actualisatie van enkele begrippen en verwijzingen, voorziet het voorontwerp in aanpassingen van de regels betreffende de beëindiging van een arbeidsverhouding in een overheidsdienst of publiekrechtelijke instelling wegens medische ongeschiktheid. De voornaamste zijn de volgende.

Wanneer een werkgever een ambt beëindigt wegens medische ongeschiktheid, is de regeling inzake arbeidsvoorziening en werkloosheid en de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, bedoeld in de wet van 27 juni 1969 ‘tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders’, onder de voorwaarden bepaald in het bestaande artikel 9 van de wet van 20 juli 1991, slechts van toepassing indien de bevoegde medische instantie voorafgaandelijk vastgesteld heeft dat de werkgever waaronder de ambtenaar ressorteert re-integratie-inspanningen heeft geleverd (artikel 5, 3°, van het voorontwerp).

Wanneer een werkgever een ambt beëindigt wegens medische ongeschiktheid, worden de door de werkgever en de werknemer verschuldigde bijdragen om de belanghebbende recht te geven op de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, sector uitkeringen, en op de moederschapsverzekering, verhoogd. Ze worden berekend over de periode tussen de datum van de beëindiging van de functie en het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd en vermenigvuldigd met een coëfficiënt in functie van de duur van die periode. Er wordt in een plafond voorzien van de bijdragen (artikel 6, 4°) evenals in een minimumduur van de voormelde periode (artikel 6, 5°). Die nieuwe maatregel zal worden gemonitord (artikel 6, 6°).

De aan te nemen wet treedt in werking op 1 april 2026 (artikel 9).

VORMVEREISTEN

3. Het ontworpen artikel 10, § 5, van de wet van 20 juli 1991 (artikel 6, 6°, van het voorontwerp) regelt de verwerking van persoonsgegevens, met name door het verzamelen en uitwisselen van het nationaal nummer van de betrokken personeelsleden en van gegevens betreffende hun tewerkstelling door instellingen van de sociale zekerheid.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’, gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

De gemachtigde bevestigde dat het advies werd gevraagd, maar nog niet verkregen. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van het voornoemde advies nog wijzigingen zou ondergaan,² moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

Het is raadzaam een voorontwerp pas na het doorlopen van alle stadia van de administratieve voorbereiding aan de afdeling Wetgeving voor te leggen. Zo wordt voorkomen dat zij een advies geeft over een voorontwerp dat nog niet definitief is.

ALGEMENE OPMERKING

4. Gevraagd naar de verhouding tussen het thans voorliggende voorontwerp en de procedure tot inruststelling van een magistraat wegens blijvende en ernstige gebrekkigheid, zoals bedoeld in artikel 383, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek (hierna: Ger.W.), antwoordde de gemachtigde:

“De wet van 1991 wordt van toepassing gemaakt door artikel 90 van het voorontwerp van wet houdende pensioenhervorming (avis 78.663/VR du 13 février 2026) dat strekt tot wijziging van artikel 383, § 1, Ger.W. Die bepaling heeft betrekking op de inruststelling van magistraten, die onder meer wordt toegepast wanneer magistraten wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid niet langer in staat zijn hun ambt naar behoren te vervullen. De ontworpen wijziging houdt in dat op de magistraten die wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid zijn toegelaten tot de inruststelling, de artikelen 7 tot 12 van de wet van 20 juli 1991 ‘houdende sociale en diverse bepalingen’ van toepassing zijn, zodat zij een uitkering in het kader van de verplichte ziekte -en invaliditeitsverzekering zullen ontvangen.”

In advies 78.663/VR van 13 februari 2026 heeft de afdeling Wetgeving het volgende opgemerkt:

“Ten tweede lijken de artikelen 7 tot 12 van de wet 20 juli 1991 niet te zijn afgestemd op het systeem van inruststelling wegens ernstige en blijvende gebrekkigheid. Zo worden in die artikelen begrippen gehanteerd zoals het beëindigen van de arbeidsverhouding (artikel 9) en een ‘attest van ontslag’ (artikel 11). De aan die begrippen verbonden rechtsregels lijken niet zonder meer te kunnen worden toegepast op magistraten die het

² Namelijk andere wijzigingen dan deze waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of dan deze die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

voorwerp vormen van de inruststelling wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid. Met het oog op de rechtszekerheid strekt het derhalve tot aanbeveling om de compatibiliteit van het voorontwerp met de wet 20 juli 1991 te verifiëren, en desgevallend de nodige aanpassingen door te voeren.”³

Die opmerking geldt ook voor de wijzigingen waarin het thans voorliggende voorontwerp voorziet. Zo strekt het tot aanbeveling dat de stellers ervan nagaan of de verplichting voor de werkgever om re-integratie-inspanningen te leveren (artikel 5, 3°, van het voorontwerp) verenigbaar is met de procedure tot inruststelling in de artikelen 383 en volgende Ger.W.⁴

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

5. In het ontworpen artikel 9, § 2, van de wet van 20 juli 1991 (artikel 5, 3°, van het voorontwerp) wordt bepaald dat de eerste paragraaf van dat artikel, waarin de sociaizekerheidsrechtelijke situatie wordt geregeld van personen van wie de arbeidsverhouding is beëindigd, slechts van toepassing is indien de werkgever re-integratie-inspanningen heeft geleverd. Gevraagd wat precies het gevolg is wanneer die verplichting niet wordt nageleefd, antwoordde de gemachtigde:

“Het niet kunnen aantonen dat er voldoende inspanningen geleverd werden om de langdurig zieke ambtenaar terug te re-integreren op zijn werkplaats, [heeft] de onontvankelijkheid tot gevolg van het verzoek om deze ambtenaar te onderzoeken door Medex. Met andere woorden: de ambtenaar blijft op de payroll staan van de werkgever en hij kan dus *a fortiori* niet medisch ongeschikt verklaard worden noch kan zijn statutaire band om die reden worden verbroken.”

Dat moet worden verduidelijkt in de voorontwerp, vermits dat antwoord een ander gevolg op het oog heeft dan het niet van toepassing zijn van artikel 9, § 1, van de wet van 20 juli 1991.

6. Gevraagd om toe te lichten wat de draagwijdte is van de verplichting voor de werkgever in dezelfde bepaling om “rekening te houden” met de criteria vastgesteld in artikel 3, §§ 2 tot 4, van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024 ‘tot regeling van de procedure voor de medische evaluatie van de arbeidsgeschiktheid van de ambtenaren van sommige overheidsdiensten door het Bestuur van de medische expertise’ of met bepalingen van de Codex over het welzijn op het werk, zoals het re-integratietraject, luidde het antwoord van de gemachtigde:

“Paragraaf 2, tweede lid, heeft betrekking op het geval van andere medische instanties dan het MEVA van Medex (zie artikel 117, §2, eerste lid, van de wet van 14 februari 1961). Ook al worden deze instanties niet uitdrukkelijk vermeld in de bepalingen van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024, moeten zij minstens rekening houden met de bepalingen van de Codex over het welzijn op het werk en met artikel 3, §§ 2

³ Adv.RvS 78.663/VR van 13 februari 2026 over een voorontwerp van wet ‘houdende de pensioenhervorming’, opmerking 53.3.

⁴ In voorkomend geval zoals zij worden gewijzigd door de artikelen 90 en volgende van het voormelde voorontwerp van wet ‘houdende de pensioenhervorming’.

tot 4, van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024. Dit betekent dat, zelfs indien de andere medische instanties dan het MEVA deze reglementaire bepaling niet rechtstreeks toepassen, zij zich er minstens door moeten laten inspireren.”

Daarmee is nog niet voldoende verduidelijkt wat de draagwijdte is van de woorden “rekening houden met”. Als het de bedoeling is dat de ontworpen bepaling leidt tot bijzondere verplichtingen ter zake in hoofde van de werkgever, moet dit ondubbelzinnig blijken uit het voorontwerp. In het andere geval kan een en ander het best in de memorie van toelichting worden verduidelijkt, veeleer dan in de tekst van die bepaling.

Artikel 6

7. In het ontworpen artikel 10, § 1, eerste lid, 3°, van de wet van 20 juli 1991 (artikel 6, 4°, van het voorontwerp) wordt een afwijkende berekeningswijze vastgesteld voor de bijdragen die verschuldigd zijn naar aanleiding van het beëindigen van een ambt wegens medische ongeschiktheid. In het advies van de Inspectie van Financiën wordt de formule achter de tekst van die bepaling als volgt toegelicht:

$$(S \cdot B \cdot \Delta) \leq I$$

Waarbij

S = gemiddelde maandelijkse salaris

B = ZIV-bijdrage voor zowel werkgever (2,35%) als werknemer (1,15%)
(totaal=3,5%)

Δ = delta tot wettelijke pensioenleeftijd, uitgedrukt in maanden, en vermeerderd met responsabiliseringscoëfficiënt:

1,5 = indien ‘ Δ ’ tot wettelijke pensioenleeftijd < 120 maanden

1,6 = indien ‘ Δ ’ tot wettelijke pensioenleeftijd $\geq$ 120 maanden maar < 240 maanden

1,7 = indien ‘ Δ ’ tot wettelijke pensioenleeftijd $\geq$ 240 maanden

$\leq I$ = bedrag dat overeenstemt met 24 maanden maximale dagelijkse invaliditeitsuitkering toegekend aan regelmatige werknemer zonder persoon ten laste. Dit geldt als grensbedrag en het resultaat van de formule mag nooit dit bedrag overstijgen. Volgens huidige index stemt dit overeen met 62.800€”.

Een dergelijke voorstelling van de zaken zou nuttig kunnen worden toegevoegd aan de memorie van toelichting.

8. In het ontworpen artikel 10, § 5, van de wet van 20 juli 1991 (artikel 6, 6°, van het voorontwerp) wordt de noodzakelijke informatie voor de monitoring van de maatregel bepaald. Die omvat persoonsgegevens, namelijk het nationaal nummer van de betrokken personeelsleden en gegevens betreffende hun tewerkstelling. De bevoegde medische instanties en de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid wisselen de gegevens uit met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁵

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁶ De gemachtigde verschaft wat de maximumtermijn betreft de volgende toelichting:

“[W]at de bewaartermijnen betreft, verwijzen we naar het rijksarchief die de wettelijke bewaartermijn voor financiële gegevens heeft vastgelegd op 10 jaar. Voor de administratieve gegevens bedraagt deze 5 jaar na het einde van de arbeidsongeschiktheid en 2 jaar indien het einde van de arbeidsongeschiktheid een gevolg is van overlijden of pensionering.”

Verder gevraagd naar de wettelijke bepalingen die deze bewaartermijnen zouden regelen, verwees de gemachtigde naar een document van het Algemeen Rijksarchief. Zelfs als dat al betrekking zou hebben op de verwerking van de persoonsgegevens en niet slechts op de archivering van gegevens, kan een dergelijk document niet volstaan ter voldoening van het legaliteitsbeginsel. De maximale bewaartermijn van de betrokken persoonsgegevens moet dus nog bij wet worden vastgesteld.

⁵ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁶ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/1, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

Slotopmerking

9. Diverse bepalingen van het voorontwerp verwijzen naar het “enig lid” van een te wijzigen artikel. Slechts wanneer een artikel meerdere leden telt, dient naar de leden ervan te worden verwezen. Met het oog op de leesbaarheid van de tekst kan deze specificatie beter worden weggelaten.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de modifier la loi du 20 juillet 1991 'portant des dispositions sociales et diverses'. Outre une actualisation de quelques notions et références, l'avant-projet prévoit l'adaptation des règles relatives à la cessation d'une relation de travail dans un service public ou un organisme de droit public pour cause d'incapacité médicale. Les principales adaptations sont les suivantes.

Lorsqu'un employeur met fin à une fonction pour cause d'incapacité médicale, le régime de l'emploi et du chômage et de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, visé dans la loi du 27 juin 1969 'révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs' n'est applicable, aux conditions définies dans l'article 9, existant, de la loi du 20 juillet 1991, que si l'instance médicale compétente a préalablement constaté que l'employeur dont dépend l'agent a effectué des efforts de réintégration (article 5, 3°, de l'avant-projet).

Lorsqu'un employeur met fin à une fonction pour cause d'incapacité médicale, les cotisations dues par l'employeur et le travailleur, pour l'admission de l'intéressé au bénéfice du régime de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, secteur des indemnités, et de l'assurance maternité, sont majorées. Elles sont calculées sur la période comprise entre la date de la cessation des fonctions et le moment où l'âge légal de la pension est atteint, et multipliées par un coefficient déterminé en fonction de la durée de cette période. Un plafond des cotisations est prévu (article 6, 4°), de même qu'une durée minimale de la période précitée (article 6, 5°). Cette nouvelle mesure fera l'objet d'un monitoring (article 6, 6°).

La loi à adopter entre en vigueur le 1er avril 2026 (article 9).

FORMALITÉS

3. L'article 10, § 5, en projet, de la loi du 20 juillet 1991 (article 6, 6°, de l'avant-projet) règle le traitement de données à caractère personnel, à savoir la collecte et l'échange du numéro national des membres agents concernés et de données concernant leur occupation par des organismes de la sécurité sociale.

L'article 36, paragraphe 4, du règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité aux normes supérieures.

directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données)’, combiné avec l’article 57, paragraphe 1, c), et le considérant 96 de ce règlement, imposent de consulter l’autorité de contrôle, en l’occurrence l’Autorité de protection des données visée dans la loi du 3 décembre 2017 ‘portant création de l’Autorité de protection des données’, dans le cadre de l’élaboration d’une proposition de mesure législative devant être adoptée par un parlement national, ou d’une mesure réglementaire fondée sur une telle mesure législative, qui se rapporte au traitement.

Le délégué a confirmé que l’avis a été demandé, mais n’a pas encore été obtenu. Si l’avis précité devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d’État ², les dispositions modifiées ou ajoutées devraient encore être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l’article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d’État.

Il est recommandé de ne soumettre un avant-projet à la section de législation qu’à l’issue des étapes de sa préparation administrative. Il est ainsi évité que celle-ci donne un avis sur un avant-projet non définitif.

OBSERVATION GÉNÉRALE

4. Interrogé à propos de l’articulation de l’avant-projet actuellement soumis pour avis avec la procédure de mise à la retraite d’un magistrat pour cause d’infirmité grave et permanente, visée à l’article 383, § 1er, du Code judiciaire (ci-après : C. jud.), le délégué a répondu :

« De wet van 1991 wordt van toepassing gemaakt door artikel 90 van het voorontwerp van wet houdende pensioenhervorming (avis 78.663/VR du 13 février 2026) dat strekt tot wijziging van artikel 383, § 1, Ger.W. Die bepaling heeft betrekking op de inruststelling van magistraten, die onder meer wordt toegepast wanneer magistraten wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid niet langer in staat zijn hun ambt naar behoren te vervullen. De ontworpen wijziging houdt in dat op de magistraten die wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid zijn toegelaten tot de inruststelling, de artikelen 7 tot 12 van de wet van 20 juli 1991 ‘houdende sociale en diverse bepalingen’ van toepassing zijn, zodat zij een uitkering in het kader van de verplichte ziekte -en invaliditeitsverzekering zullen ontvangen ».

Dans l’avis 78.663/VR du 13 février 2026, la section de législation a observé ce qui suit :

« Deuxièmement, les articles 7 à 12 de la loi du 20 juillet 1991 semblent ne pas être alignés sur le système de mise à la retraite pour cause d’infirmité grave et permanente. Ainsi, ces articles utilisent des notions telles que la fin de la relation de travail (article 9) et un ‘certificat de licenciement’ (article 11). Les règles de droit associées à ces notions ne semblent pas pouvoir être simplement appliquées aux magistrats qui font l’objet d’une mise à la retraite en raison d’une infirmité grave et permanente. Dans un souci de sécurité

² À savoir d’autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

juridique, il est dès lors recommandé de vérifier la cohérence de l'avant-projet avec la loi du 20 juillet 1991 et, le cas échéant, de procéder aux adaptations nécessaires »³.

Cette observation s'applique aussi aux modifications prévues par l'avant-projet actuellement à l'examen. Il est dès lors recommandé que les auteurs vérifient si l'obligation pour l'employeur de fournir des efforts de réintégration (article 5, 3°, de l'avant-projet) est compatible avec la procédure de mise à la retraite prévue aux articles 383 et suivants du C. jud.⁴.

EXAMEN DU TEXTE

Article 5

5. L'article 9, § 2, en projet, de la loi du 20 juillet 1991 (article 5, 3°, de l'avant-projet) prévoit que le paragraphe 1er de cet article, qui règle la situation sur le plan du droit de la sécurité sociale des personnes dont la relation de travail a pris fin, n'est applicable que si l'employeur a effectué des efforts de réintégration. À la question de savoir ce que le non-respect de cette obligation implique, le délégué a répondu ce qui suit :

« Het niet kunnen aantonen dat er voldoende inspanningen geleverd werden om de langdurig zieke ambtenaar terug te re-integreren op zijn werkplaats, [heeft] de onontvankelijkheid tot gevolg van het verzoek om deze ambtenaar te onderzoeken door Medex. Met andere woorden: de ambtenaar blijft op de payroll staan van de werkgever en hij kan dus *a fortiori* niet medisch ongeschikt verklaard worden noch kan zijn statutaire band om die reden worden verbroken ».

Il convient de préciser ce point dans l'avant-projet, dès lors que cette réponse envisage une conséquence autre que la non-application de l'article 9, § 1er, de la loi du 20 juillet 1991.

6. Invité à préciser la portée de l'obligation pour l'employeur, contenue dans la même disposition, de « tenir compte » des critères établis par l'article 3, §§ 2 à 4, de l'arrêté royal du 18 octobre 2024 'régulant la procédure d'évaluation médicale de l'aptitude au travail des agents de certains services publics par l'Administration de l'expertise médicale' ou des dispositions du Code du bien-être au travail, comme le trajet de réintégration, le délégué a donné la réponse suivante :

« Paragraaf 2, tweede lid, heeft betrekking op het geval van andere medische instanties dan het MEVA van Medex (zie artikel 117, §2, eerste lid, van de wet van 14 februari 1961). Ook al worden deze instanties niet uitdrukkelijk vermeld in de bepalingen van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024, moeten zij minstens rekening houden met de bepalingen van de Codex over het welzijn op het werk en met artikel 3, §§ 2 tot 4, van het koninklijk besluit van 18 oktober 2024. Dit betekent dat, zelfs indien de andere medische instanties dan het MEVA deze reglementaire bepaling niet rechtstreeks toepassen, zij zich er minstens door moeten laten inspireren ».

³ Avis C.E. 78.663/VR du 13 février 2026 sur un avant-projet de loi 'portant la réforme des pensions', observation 53.3.

⁴ Le cas échéant, tels qu'ils ont été modifiés par les articles 90 et suivants de l'avant-projet de loi 'portant la réforme des pensions' précité.

Cette réponse ne précise pas encore suffisamment la portée des mots « tenir compte des ». Si l'intention est que la disposition en projet donne lieu à des obligations particulières en la matière dans le chef de l'employeur, cela doit ressortir sans équivoque de l'avant-projet. Dans le cas contraire, on pourra de préférence préciser ce qui précède dans l'exposé des motifs, plutôt que dans le texte de cette disposition.

Article 6

7. L'article 10, § 1er, alinéa 1er, 3°, en projet, de la loi du 20 juillet 1991 (article 6, 4°, de l'avant-projet) fixe un mode de calcul dérogatoire pour les cotisations qui sont dues lorsqu'il a été mis fin à une fonction pour cause d'incapacité médicale. Dans l'avis de l'Inspection des Finances, la formule qui sous-tend le texte de cette disposition est expliquée comme suit :

$$\ll (S \cdot B \cdot \Delta) \leq I$$

Waarbij

S = gemiddelde maandelijks salaris

B = ZIV-bijdrage voor zowel werkgever (2,35%) als werknemer (1,15%)
(totaal=3,5%)

Δ = delta tot wettelijke pensioenleeftijd, uitgedrukt in maanden, en vermeerderd met responsabiliseringscoëfficiënt:

1,5 = indien ' Δ ' tot wettelijke pensioenleeftijd < 120 maanden

1,6 = indien ' Δ ' tot wettelijke pensioenleeftijd $\geq$ 120 maanden maar < 240 maanden

1,7 = indien ' Δ ' tot wettelijke pensioenleeftijd $\geq$ 240 maanden

$\leq I$ = bedrag dat overeenstemt met 24 maanden maximale dagelijkse invaliditeitsuitkering toegekend aan regelmatige werknemer zonder persoon ten laste. Dit geldt als grensbedrag en het resultaat van de formule mag nooit dit bedrag overstijgen. Volgens huidige index stemt dit overeen met 62.800€ ».

Pareille présentation des faits pourrait être utilement ajoutée à l'exposé des motifs.

8. L'article 10, § 5, en projet, de la loi du 20 juillet 1991 (article 6, 6°, de l'avant-projet) détermine les informations nécessaires au monitoring de la mesure. Cela inclut des données à caractère personnel, à savoir le numéro national des membres agents concernés et des données relatives à leur occupation. Les instances médicales compétentes et l'Office national de sécurité sociale échangent les données avec l'Institut national d'assurance maladie-invalidité.

Conformément à l'article 22 de la Constitution, le respect du principe de légalité formelle s'applique à tout traitement de données à caractère personnel et, plus généralement, à toute ingérence dans le droit au respect de la vie privée. En réservant au législateur compétent le pouvoir de fixer dans quels cas et à quelles conditions il peut être porté atteinte au droit au respect de la vie privée, l'article 22 de la Constitution garantit à tout citoyen qu'aucune ingérence dans l'exercice de ce droit ne peut avoir lieu qu'en vertu de règles adoptées par une assemblée délibérante, démocratiquement élue. Une délégation à un autre pouvoir n'est toutefois pas contraire au principe

de légalité pour autant que l'habilitation soit définie de manière suffisamment précise et porte sur l'exécution de mesures dont les « éléments essentiels » sont fixés préalablement par le législateur ⁵.

Par conséquent, les « éléments essentiels » du traitement de données à caractère personnel doivent être fixés dans la loi elle-même. À cet égard, la section de législation considère que, quelle que soit la matière concernée, constituent, en principe, des « éléments essentiels » les éléments suivants : 1°) les catégories de données traitées ; 2°) les catégories de personnes concernées ; 3°) la finalité poursuivie par le traitement ; 4°) les catégories de personnes ayant accès aux données traitées ; et 5°) le délai maximal de conservation des données ⁶. En ce qui concerne le délai maximal, le délégué a fourni les explications suivantes :

« [W]at de bewaartermijnen betreft, verwijzen we naar het rijksarchief die de wettelijke bewaartermijn voor financiële gegevens heeft vastgelegd op 10 jaar. Voor de administratieve gegevens bedraagt deze 5 jaar na het einde van de arbeidsongeschiktheid en 2 jaar indien het einde van de arbeidsongeschiktheid een gevolg is van overlijden of pensionering ».

Invité ensuite à indiquer les dispositions légales qui régleraient ces délais de conservation, le délégué a renvoyé à un document des Archives générales du Royaume. Même s'il concernait le traitement des données à caractère personnel et pas uniquement l'archivage de données, un tel document ne pourrait pas suffire à satisfaire au principe de légalité. La durée maximale de conservation des données à caractère personnel concernées doit donc encore être fixée par la loi.

Observation finale

9. Diverses dispositions de l'avant-projet renvoient à l'« alinéa unique » d'un article à modifier. Il ne faut renvoyer aux alinéas d'un article que lorsque celui-ci en compte plusieurs. Dans un souci de lisibilité du texte, mieux vaudrait omettre cette spécification.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Wouter PAS

⁵ Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle : voir notamment C.C., 18 mars 2010, n° 29/2010, B.16.1 ; C.C., 20 février 2020, n° 27/2020, B.17.

⁶ Avis C.E. 68.936/AG du 7 avril 2021 sur un avant-projet devenu la loi du 14 août 2021 'relative aux mesures de police administrative lors d'une situation d'urgence épidémique', *Doc. parl.*, Chambre, 2020-2021, n° 55-1951/1, p. 119, observation 101. Voir également C.C., 10 mars 2022, n° 33/2022, B.13.1 ; C.C., 22 septembre 2022, n° 110/2022, B.11.2 ; C.C., 16 février 2023, n° 26/2023, B.74.1 ; C.C., 17 mai 2023, n° 75/2023, B.55.2.1.